

Politični ogled.

ljudski šoli, stališče Slovencev v tem šolskem vprašanju. Šola je že od nekdaj v Celju, ki je naravno središče za okolico Celje. Nikdar ni bilo slišati, da bi otroci dajali v mestu pohujšanje, kakor je trdil Wolf. Kako malo smatrajo Nemci to šolo za celjskemu nemštvu nevarno, je razvidno iz tega, da so kompromisnim potom sami ponujali Slovincem prostor za šolo v mestu. Govornik zahteva delitev deželnega šolskega sveta na Stajerskem in Koroškem v slovenski in nemški oddelek. Slovenskemu se naj izroči skrb za slovenske šole. Nezdrave so razmere na učiteljskem v Mariboru in Celovcu. Tam se vzgojujejo učitelji za slovenske šole v nemškem jeziku, delajo zrelotni izpit v nemškem jeziku, potem pa morajo na slovenske šole in v vseh predmetih govoriti s slovenskimi tehničnimi izrazi. Vrh tega še v Celovcu ni profesorja, ki bi bil zmožen slovensčine. Na teh zavodih se morajo odstej nastavljanje le slovensčine zmožne učiteljske moči. Pritožuje se, da se v hribovitih krajih ljudem ne dovoljujejo šolske olajsave in da se za te okraje ne uredijo posebne ljudske šole. Zahteva državne podpore za šolske stavbe v smislu Roškarjevega predloga.

Nemški minister - rojak Peschka umrl.

Minoli petek, dne 1. maja, ob 1. uri zjutraj je nagloma umrl nemški minister-rojak Frano Peschka v starosti 54 let. Zadela ga je srčna kap. Prejšnji dan, v četrtek, se je še udeležil seje državnega zbora, pozneje se je udeležil tudi razgovora nemških poslancev s Češkega z ministrskim predsednikom Beckom. Med potom k ministrskemu predsedniku Becku je baje rekel nekemu agrarnemu poslancu: „To ni posel za me, boš videl, mene bo zadela še kap.“

Zvečer so imeli nemški poslanci s Češkega s Peschko v zbornici zborovanje do 8. ure zvečer. Po zborovanju je rešil minister v svojem uradu še razne akte, ostali del večera pa je preživel v prijateljski družbi. Po večerji je šel s svojimi tovariši na kratek čas v kavarno, kjer je igral karte. Po polnoči se je vrnil domov. Od svojih prijateljev se je poslovil, rekoč: „Vlada mora prej domov, kot drugi.“

Doma je šel minister na stranišče, kjer so ga s tako silo napadli srčni krči, da je padel na tla in se ranil na čelu. Njegova oskrbnica je slišala padec. Hitela je k vratom, da bi jih odprla. Ker so bile duri od znotraj zaprte, poklicala je hišnika, ki je s silo odprl vrata. Našla sta ministra ležati na tleh. Prenesla sta ga v sobo ter poklicala v hiši stanujočega zdravnika. Zdravnik je prišel in takoj spoznal, da je minister že mrtev. Obvestil je prijatelje pokojnikove, ki so bili še v kavarni. Poslanec Albrecht je obvestil vdovo pokojnikovo, ki se je pripeljala v soboto ob 3. uri popoldne iz Abtsdorfa na Dunaj. Ministrski predsednik baron Beck je dobil telefonično poročilo še po noči. Ob 7. uri zjutraj je poročal potom kabinetne pisarne cesarju. Cesar je izrazil po svojem adjutantu grofu Paarju vdovi in pokojnikovima sinovoma svoje sožalje.

Pogreb je bil v nedeljo, dne 3. t. m. Udeležile so se ga vse nemške in mnoge drugih strank državne zbornice.

Somišljenike! Somišljenice!

Zahtevajte v vseh prodajalnah in tobakarnah vžigalice „Slovenske krščanske socialne zveze“: V korist obmejnim Slovincem!

vezali z dobro zidanimi cestami. Izmed teh omenim samo eno: iz Ogleja čez Ljubljano, Celje, Ptuj in od tod stranska preko Slov. goric, približno čez Sv. Trojico ali Sv. Benedikta, čez Negrovo v Radgono in Sobotico, od tod zopet glavna do Donave.

L. 375 pa se začne ona dvestoletna čudna doba, v kateri so od vzhoda sem čez naše kraje proti zapadu (Franciji in Španiji), vzlasti pa proti jugu (v Italijo) narodi hodili kakor mravlje: seveda to potovanje ni bilo mirno, ampak se je vršilo z mečem v roki, in sledovi, ki so jih narodi puščali za seboj, so bili puščoba, razvaline in smrt. Prvi izmed teh narodov so bili Huni (375), ki so pod kraljem Atilo († 453) postali Evropi šiba božja. Drugih narodov ne imenujem. Silovitosti te dobe so postala žrtev mnoga mesta (Ptuj), vasi, cerkve, pa tudi mogočna rimska država. (Z l. 476 je v naših krajih konec rimski oblasti.

O Jarenini se tudi zdaj še ne ve nič. Dokler se tu ne bo našlo rimskih ostankov, moramo misliti, da Jarenina pod Rimljani ni bila obljudena.

IV. Doba do prihoda Slovencev (476—568).

Preseljevanje narodov se traja skoraj 100 let po koncu rimske oblasti. Imena teh narodov pustimo! Kraji so postali goli, selišča so bila razdejana in požgana, ceste zanemarjene in okrvavljene.

O Jarenini zgodovina še vedno molči.

— Ministrov odgovor na dr. Benkovičevu interpelacijo. Justični minister Klein je v svojem odgovoru v zbornični seji dne 30. m. m. na interpelacijo poslanca Benkoviča, zakaj so ustavili kazensko postopanje proti nekdanjemu brežiškemu okrajnemu glavarju, izjavil: Pri razdelitvi podpor leta 1905. je zakrivil nekdanji okrajni glavar res nerednosti. Strankam je izplačal manj in si dal potrditi večje zneske, oblastim je pa poročal, da je razdelil vso izplačano vsoto. Namestništvo je odstopilo akt državnemu pravdnistvu, da se pojasni zadeva. Kazensko postopanje se je izvedlo v redu, a končno se je moralo ustaviti. Goljufivi namen se glavarju ni mogel dokazati. Poizvedbe niso mogle ovreči njegovega zagovora, da je založil del podpor in zato ni zadostovala potrebna vsota, ki jo je imel na razpolago. Dokazalo se je pa tudi, da je doplačal obdolženec iz svojega žepa 200 kron in izplačal podpore, ki jih ni niti zaračunal. Izključiti bi se pa bilo moralo kazensko postopanje tudi v slučaju dejanskega poverjenja, ker se je glavar resnično kesal in izjavil, še predno se je vložila kazenska ovadba, da pokrije ves primanjkljaj, kar je tudi storil. Izključeno je bilo pa tudi kazensko postopanje zaradi zlorabe uradne moči, ker glavar ni delal tega, kar se mu je očitalo, v namenu, da oškoduje kako osebo. Kazensko postopanje se je ustavilo zaradi stvarnega in dejanskega pravnega položaja. Po poročilu Stajerskega namestništva so pa bili primerno oškodovani vsi oškodovanci.

— Posvetovanje o ureditvi izplačevanja mezde rudarjem in o delavskem času v rudnikih se vrši koncem maja in junija t. l. Posvetovanja se udeležijo poslanci dr. Benkovič kot član pododseka za rudarske zadeve.

— Hrvatsko. Hrvatska stranka prava je izdala sledeči razglas: Hrvatska stranka prava obsoja najostreje vsa obrekovanja in ovadbe, s katerimi se hoče srbsko samostalno stranko pokazati kot veleizdajalsko. Hrvatska stranka prava, ogorčena nad nasilstvi in nezakonitostmi barona Raucha in njegove družbe, obsoja njih početje najodločnejše ter izreka vsem žrtvam političnega in osebnega maščevanja svoje spoštovanje. Stranka se obvezuje v imenu naroda, za svoje časti in pravičnosti nadaljevati boj toliko časa, da pridobi vsakomur popolno zadoščenje ter odstrani surovo silo in nezakonitost iz sedaj hudo skušane hrvaške domovine. Hrvatska stranka prava se bo z vso odločnostjo bojevala proti nasilstvu madjarskih oblastev toliko časa, da pribori kraljevini hrvaški zajamčeno enakopravnost in svobodo. — Vsa Hrvatska je skrajno razburjena zaradi popolnoma neutemeljene upokojitve še čilega in razmeroma mladega vseučilišnega profesorja Šurmina ter prof. Manojloviča. Razum tega bodo bržčas še umirovljeni vseučil. profesorji dr. Šišič, dr. Vrbanič in dr. Bauer. Več uradnikov je prestavil ban iz službenih zirov iz Zagreba na deželo. Visokošolci so proglasili štrajk na zagrebškem vseučilišču in sklenili, da se ne vrnejo prej, dokler ne dobi profesor Šurmin zadoščenja.

Maja politična naznanila.

Dne 1. maja: Poslanec Korošec in tovariši so vložili večerj interpelacijo na pravosodnega in na ministra notranjih zadev, ker so izključili Slovence in katoliško duhovščino pri mariborskem društvu za obrambo mladine. — Zagrebško vseučilišče bo najbrž zaključeno za dobo jednega tečaja. — V Galiciji so pomnožili orožništvo. Iz Češke in Gorenje Avstrije je bilo tje poslanih okoli 500 orožnikov. — Poznanjski škof Likowski je bil s poljskim odpislanstvom pri sv. očetu. Sv. oče jim je dejal: „V

V. Slovinci samostalni (568—ok. 745).

Konec preseljevanju so storili narodi, ki so ostali na zemlji, ki so si jo bili izvolili; to so pred vsem bili naši predstari, Slovinci, ki so, prišedši iz današnje Rusije, se v sedanji domovini začeli naseljevati po l. 568. Tudi oni so si morali zemljo priboriti z mečem, zato je njih prodiranje proti zapadu setvršilo le počasi. Zasedli so poleg pokrajin ob morju tudi današnje Kranjsko, Koroško, Stajersko in zapadni del Ogrskega; gorati del so zvali Gorotan. Žalostno podoba jim je nudila nova domovina, vendar so bili zadovoljni, saj so bili svobodni pod svojimi knezi, pa si tudi svesti roke, ki zna delati, a tudi udariti, če pride sovražnik kalit miru.

Takega so imeli zares in sicer na levi kakor na desni; na zapadu Bavarce (nemško pleme), na vzhodu divje Obre. Hujši so bili zadnji; bili so narod, ki kakor Huni ni hotel delati, pač pa dobro živeti; zato je živel o ropu, na kojega je hodil med delavne narode, najnavadnejše med Slovence. Grozno so trpeli naši pradedje radi Obrov (pesjani); včasih so se jim morali udati popolnoma, včasih so jim samo plačevali davek, včasih zopet se jim je posrečilo, odbiti in užugati je; vzlasti dokler je Slovanom vladal Samo (623—658), h katerega državi je bržčas tudi spadal Gorotan, so bili napadi Obrov brezuspešni. Sicer pa so Slovinci še tudi po Samovi smrti ostali samostalni.

(Dolge prihodnjik.)

obitelji ljubi oče najbolj tistega otroka, ki trpi, tako tudi jaz na poseben način ljubim Poljake.

Dne 2. maja: Predloga o ministrstvu za javna dela se tudi danes v odseku gosposke zbornice ni mogla dognati. Prihodnja seja gosposke zbornice bo še le 18. t. m. — V neki francoski nasebini so bili pri volitvah veliki izgredi in so razgrajali ustrelili župana. — Nemiri na perzijsko-turški meji se še vedno niso polegli. Kurdi so ujeli nad 2000 žen in otrok ter jih grozovito trpinčijo.

Dne 3. maja: Na Dunaju se organizira v kratkem času velika komisija, ki bo pomagala vladi izvesti jubilejno delo na korist osirotelim in zanamjenim otrokom. Predsednik komisije bo ministrski predsednik baron Beck. — Perzijski šah je sprejel ostavko celega ministrstva. Ministrstvo je baje odstopilo radi tega, ker se inozemske vlade vmešavajo v notranje stvari Perzije. — V Pragi se je vršil danes shod jugoslovanskih hrvaških in srbskih visokošolcev. Na shodu so sklenili oster protest proti umirovljenju vseučilišnega profesorja Šurmina.

Dne 4. maja: Mladočeški poslanec dr. Jožef Herold je danes zjutraj umrl. — Ministrski predsednik se je večerj eno uro posvetoval s poslancem Pradejem, da bi ga pregovoril, da bi zopet postal nemški minister-rojak. — Novi gališki namestnik dr. Bobrzinske je prevzel danes vodstvo namestništva. — V državi Heru je izbruhnila revolucija.

Dne 5. maja: Slušatelji živnozdravniske višje šole na Dunaju so danes zopet priredili demonstracije, na kar so šli pred zbornico. Tri dijake je policija zaprla. — Danes zvečer odpelje poseben vlak v tujino one dijake, ki so zapustili zagrebško vseučilišče. Večerj zvečer je bil navdušen oprotni sestanek z občinstvom. — Z Dunaja se poroča, da je želja najvišjih krogov, da postane namestu Praškega češki minister zopet Pacak, ki je baje mnogo bolj sposoben doseči narodnostni sporazum. — V Indiji so odkrili obsežno zaroto proti angleškim uradnikom. Angleška vlada je odredila vojne priprave po vsej severni Indiji.

Razne novice.

* Vsak somišljenik, vsaka somišljenica naj daruje v spomin cesarjevega jubileja vsaj eno krono „Slovenski krščansko-socialni zvezi“ v Mariboru!

* Imenovan je pravni praktikant pri celjskem okrožnem sodišču g. dr. E. Vučinič avskultantom.

* Spremembe pri vojni duhovščini. Prestavljena sta vojni kurat Henrik Dobrozemski iz Karlsburga in Ernest Terstenjak iz Pulja v Gradec k vojnemu superijoratu. Eduard Lengsfeld pa je premeščen iz Gradaca v Ptuj.

* Iz pošte. Poštna ekspeditorica Rezika Kavčič je imenovana poštnim oficijantinjam v Konjicah.

* Premestitev. Namestniški koncipijent dr. A. pl. Ehrenwerth je premeščen odeljskega okrajnega glavarstva k okrajnemu glavarstvu v Ptaj.

* Prosto učiteljsko mesto. Na trirazredni ljudski šoli na Ptujski gori je razpisano mesto stalnega nadučitelja. Prosilec za to mesto se mora izkazati, da je sposoben poučevati tudi veronauk. Prošnje do 31. maja t. l.

* Za drugo poročilo zasedanje pri okrožnem sodišču v Mariboru so poklicani predsednik okrožnega sodišča Ludovik Perko kot načelnik, višji deželnosodni svetnik dr. Voušek in deželnosodni svetnik Anton Morocutti kot njegova namestnika.

* Zborovanja S. K. Z. na belo nedeljo, o katerih smo dobili poročila prepozno za zadnje številko so se tudi vršila na sledečih krajih: Zibika. Za Zibiko in okolico je nujno potrebna kmetijska podružnica. Vse kmečko prebivalstvo bi se z veseljem oklenilo kmetijske podružnice. Uvedlo bi se naj staopnostno zavarovanje, ki bi delavce nekoliko obdržalo doma, dočim sedaj vsi silijo v mesta, kmet pa je brez delavcev. Ko so navzoči še podpisali protestno resolucijo proti trgovinski pogodbi s Srbijo, se je zborovanje zaključilo z željo, da bi S. K. Z. skoraj priredila shod v Zibiki. — Mozirje. Tudi pri nas se je zbralo 50 zaupnikov, ki so odločno obsodili protinarodno in protikmečko delovanje Narstranke in njenih poslancev. Več o tem zborovanju na drugem mestu. — Sv. Križ na Murskem polju. Zaupni sestanek zaupnikov K. Z. iz naše župnije je lepo izpadel. Zbralo se je mnogo vrlih mož, ki so odločno ugovarjali proti trgovinski pogodbi s Srbijo, ki bi tudi nam Muropljancem mnogo škodovala. — Sv. Kungota na Pohorju.

Dne 26. aprila se je zbralo v posojilniških prostorih 20 kmetov. Odobrvali so nastop naših poslancev v državnem zboru, posebno pa jih prosijo, da delajo na to z vsemi močmi, da se trgovinska pogodba s Srbijo, ki bi imela tako škodljive posledice za kmečki stan, ne uveljavi. Zaupni sestanki so se vršili tudi v Trbovljah, kjer se je udeležilo 41 posestnikov; na Vranskem. Povsod se je sklenil protest in podpisala resolucija proti trgovinski pogodbi s Srbijo. Kmečka zveza koraka v znamenju napredka.

* S. K. S. Z.: Pododbor za mladinsko organizacijo je imel pretekli teden sejo, v kateri so se storili dalekosežni sklepi, ki pa se še predložijo odboru S. K. S. Z. v potrjenje.

* Zveza narodnih društev se bo imenovalo novo društvo, katerega so osnovali liberalni učitelji